05 Atvejo analizė *Pieštukas**

*** Vienas pirmųjų Vilniaus dangoraižių *Hanner 2*, vilniečių vadinamas *Pieštukas*, planuojamas griauti.**

Šio atvejo analizė – galimybė kurti reguliacines priemones remiantis praktiniu pavyzdžiu, t.y. surinkti duomenys gali tapti vertingu pagrindu būsimam reguliavimui. Taip pat pasirinkto atvejo aktualumas gali turėti stiprų edukacinį poveikį tiek profesionalų, tiek Vilniaus gyventojų rate.

15 pav. Pastato statyba. *GEDIMINAS ŽILINSKAS / ELTA*

BIURŲ PASTATAS
Hanner 2
(vilniečių vadinamas *Pieštukas*)

adresas:	Geležinio vilko g. 18 a, Vilnius
architektai:	Ambraso architektų studija A. Ambrasas, R. Ambrasienė)
užsakovas:	UAB „Hanner”
bendras plotas:	5 200 kv. m., 15 aukštų
projektas:	2000 m.
statyba:	2001-2002 m.

Biurų pastatas, žymintis modernius pokyčius Lietuvos architektūros istorijoje. Anot architektų, šiame pastate pirmą kartą Lietuvoje buvo pritaikytas laiptinių sprendimas, kai dviejų atskirų laiptinių laiptakiai komponuojami vienas virš kito taip, kad plane užimtų tik vienos laiptinės plotą.[1]
Tai projektas sulaukęs ir sulaukiantis kontraversiškų nuomonių dėl aukštingumo esamame urbanistiniame kontekste. Kita vertus, tai pastatas, susilaukęs ir apdovanojimų – laikomas geru naujosios architektūros ženklu Lietuvoje, įsimintinas dėl aiškios ir grynos formos. Vis dėl to paskutiniais metais pasklidusi žinia apie planuojamą pastato griovimą ir tam išduotą leidimą sužadino diskusijas istorinės, kultūrinės, urbanistinės ir aplinkosauginės vertės klausimais.

Tačiau pasirinkimas griauti šį Lietuvos naujosios architektūros simbolį gali tapti pavyzdžiu, kaip tai daryti aplinkai draugiškesniais, žiedinę ekonomiką skatinančiais principais.[2]

1 Ambraso architektų biuras. Darbai 1998–2014, p. 35
2 Nors matoma didžiausia aplinkosauginė vertė statinio išsaugojime, t.y. ne griovime, vis dėlto šia studija nėra siekiama sustabdyti griovimo proceso. Tikslas – surinkti duomenis edukaciniais, sėkmingesnių reguliacinių įrankių kūrimo tikslais.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Kurk Lietuvai

Tikslas

- Gauti pirminį supratimą apie esamą pastato tūrį ir vietoje esančius medžiagų išteklius.
- Atranka yra pagrindas aptarti, kaip pastato dalys ar komponentai gali būti išsaugomi, pakartotinai naudojami ar perdirbami, ir paaiškinti, kokius tolesnius tyrimus ir bandymus reikia atlikti, kad medžiagos būtų tinkamos naudoti ateityje.
- Nustačius architektūrines savybes, aplinkosaugos taupymo galimybes, taip pat potencialą ir kliūtis žiediniam projektui parengti, bus pateikti ir aptarti 2-3 scenarijai, kaip dirbti laikantis žiedinių principų.

Procesas

- Esamo pastato brėžinių, turimos medžiagos analizė.
- Vizitas pastate.
- Pirminė vyraujančių medžiagų tipų analizė, siekiant įvertinti kiekius ir įkūnytą anglies dioksidą.
- Pirminė vyraujančių medžiagų tipų kokybės analizė.
- Ekonominiai lyginamieji skaičiavimai su įprastinėmis medžiagomis
- Turimų medžiagų architektūrinio ir aplinkosauginio potencialo nustatymas bei 2-3 scenarijų sukūrimas.

Rezultatas

- Dokumentacija: iliustruota ataskaita PDF formatu.
- Susitikimas, kuriame pristatomos išvados.
- Vieša diskusija ir galimybių Lietuvai įvardjimas.

Trukmė

- Tyrimo trukmė 4-5 sav.

Žiedinės ekonomikos principų plėtra
Išsaugant tinkamas pastatų dalis ir medžiagas, mažinamos naujų išteklių sąnaudos ir atliekų apimtys, taip įgyvendinami žiedinės ekonomikos tikslai.

Didžiausią poveikį darančių komponentų įvertinimas
Identifikavus labiausiai taršias pastato dalis (pvz., laikančiąsias konstrukcijas, fasadus), galima kurti paskatas rinktis tvaresnes medžiagas tiek renovuojant, tiek statant naujus pastatus.

CO2 įvertinimas
Išsamus anglies pėdsako nustatymas esamuose pastatuose padeda formuoti politiką, kuri skatintų atnaujinimą ir perdirbimą vietoj griovimo.

Politinių priemonių paskatos
Aiški aplinkosauginė nauda leidžia kurti kryptingas skatinimo priemones – mokesčių lengvatas, subsidijas, supaprastintus leidimus, – kurie padėtų transformaciją prioritetizuoti prieš naują statybą.

Mastelio plėtra ir bendradarbiavimas
Atnaujinti reglamentai bei darni viešojo ir privataus sektorių partnerystė gali paversti pastatų transformaciją įprasta praktika, prisidedančia prie tvaresnės miestų plėtros.

Edukacinė priemonė
Surinktos įžvalgos ir duomenys gali būti naudojami kaip edukacijos šaltinis žiediškumo tema – galime organizuoti webinarus ar praktinius seminarus (kūrybines dirbtuves) skirtingoms interesų grupėms, pateikiant realų gerai žinomą pavyzdį.

Kurk Lietuvai

EGLĖ KLIUČINSKAITĖ

egle.kliucinskaite@kurklt.lt
+37062026600

www.kurklt.lt